

Два мільярди виплат потерпілим

– знак якості ринку обов'язкового страхування
відповідальності автовласників

Володимир РОМАНИШИН,
президент Моторного (транспортного) страхового бюро
України

? – Як Ви оцінюєте сьогоднішній стан обов'язкового страхування відповідальності автовласників? Чи вже минулася криза для цього ринку?

– Можу констатувати, що ринок обов'язкового страхування відповідальності автовласників останнім часом демонструє впевнену динаміку зростання основних показників. За підсумками 9 місяців цього року видано на 24 відсотки більше полісів, ніж за такий же період минулого року, а відшкодувань виплачено на 35% більше, ніж за 9 місяців 2009 року! Думаю, що в сучасних умовах жоден вид страхування не демонструє таких темпів зростання. Якщо у першому півріччі цього року приріст кількості укладених договорів склав 21 відсоток, то у наступному кварталі спостерігаємо збільшення цього показника. Тобто, можна констатувати, що автовласники нарешті полюбили автоцивілку.

? – Які висновки зробило МТСБУ для запобігання кризовим явищам у майбутньому?

– Ще на початку року Президія Моторного бюро затвердила План антикризових заходів, реалізація якого спрямована на збереження фінансової стабільності бюро як гаранта виплат за договорами автоцивілки, попередження банкрутств членів бюро, налагодження механізму контролю за платоспроможністю страховиків.

У рамках дорадчих органів МТСБУ – комітетів і робочих груп розроблена низка проектів, які найближчим часом повинні вступити в дію. Загальними зборами членів Моторного бюро затверджені зміни до Статуту МТСБУ, якими запроваджено механізм контролю за платоспроможністю страховиків – кандидатів на вступ до бюро. Адже зрозуміло, що неплатоспроможні страховики, які не здатні виконувати нормативи з резервування, диверсифікації активів та платоспроможності, не можуть бути членами Моторного бюро, оскільки їх діяльність надто ризикова для цього виду страхування. Ситуації, що виникли у МТСБУ у зв'язку зі стрімким обвалом страховиків, які мали значну частку ринку, примушують розробляти суворі

вимоги до вступу і членства в бюро та відповідні умови набуття членства.

В активній стадії знаходиться розробка системи оцінки ризиків, зокрема допрацьовується Порядок моніторингу та оцінки фінансового стану страховиків – членів МТСБУ. Це нормальна міжнародна практика – досліджувати фінансовий стан страховика на основі даних з його фінансової звітності. У деяких країнах такий аналіз здійснюють регулятори, а у багатьох – саморегулювні організації учасників ринку. Це логічно – розробити систему сигнальних показників і аналізувати за ними діяльність страховика, при цьому маючи можливість побачити і завчасно відреагувати на відхилення фінансових показників, поки не пізно і компанія може самостійно виправитись.

Ще один важливий крок – запровадження контролю за процесом виплат відшкодувань страховиками. Зараз досліджуються терміни, у які члени бюро врегульовують страхові випадки. У деяких компаній процес врегулювання складається в 30 днів, а комусь недостатньо і півріччя. Затягування з виплатами – ахілєсова п'ята ринку обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласників сьогодні. Найбільша кількість скарг потерпілих надходить саме через неправомірне затягування виплат страховиками – членами МТСБУ. Розв'язання цієї проблеми пріоритетне у діяльності Моторного бюро.

На засіданнях Президії неодноразово порушувалось питання про заходи впливу на страховиків – порушників вимог нормативних актів бюро, які несвоечасно сплачують відрахування до фондів та членські внески, не вносять дані до Централізованої бази даних МТСБУ. За такі порушення рішеннями Президії встановлені штрафні санкції, які вже зараз довели ефективність такої дисциплінарної міри – з початку року страховики сплатили до фондів Моторного бюро понад 185 тис. грн. грошових стягнень.

? – Які новачки запроваджені на ринку автоцивілки останнім часом?

– Цей рік став щедрим на новачки у сфері обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласників. У липні Держфінпослуг прийняла розпорядження №566, яким затверджено нові ліміти відповідальності за полісами автоцивілки, зменшено розмір базового страхового платежу, змінено коригуючі коефіцієнти для обрахунку вартості полісів, затверджено Положення про Централізовану базу даних МТСБУ та внесено зміни до Ліцензійних умов провадження обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Перегляд умов провадження обов'язкового страхування автовласників відбувся вперше з того часу, як у 2005 році вступив у дію Закон України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів". За період дії Закону цей вид страхування став локомотивним для страховиків, які орієнтуються на розвиток сфери надання класичних страхових послуг, а умови його провадження потребують своєчасного коригування, щоб забезпечити стабільність страховиків

– членів Моторного бюро та повноцінне покриття всіх збитків потерпілим. Інфляційні явища зробили співвідношення вартості страхування, лімітів відповідальності та величини середньої страхової виплати неадекватними по відношенню до сучасних цінових реалій. В той же час страховий ринок за останні п'ять років напрацював власну статистичну базу, на основі якої можна з високим рівнем достовірності розрахувати тарифи і ліміти за цим видом страхування. Що й було зроблено з метою забезпечення адекватного страхового покриття.

Зміни до Ліцензійних умов визначили більш жорсткі умови організації роботи компаній за цим видом страхування. Основна ідеологія цих змін – змусити страховика, який займається обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності автовласників, контролювати власну платоспроможність та бути доступним для потерпілих незалежно від того, де вони проживають і в якому місці відбулась ДТП.

Затвердження Положення про ЦБД МТСБУ – значний крок до впровадження сучасних технологій на ринку автоцивілки. Централізована база даних дозволяє страховику оперативно з'ясувати наявність страхового покриття у учасників ДТП, відомості про страхувальника, інформацію про обставини ДТП, процес виплат відшкодування тощо. Користування базою даних дає можливість запобігати випадкам шахрайства. Для Моторного бюро ЦБД стає дієвим інструментом контролю за якістю провадження членами МТСБУ цього виду страхування. Оперативне наповнення бази інформацією обов'язкове для всіх членів Моторного бюро, і ми нині досягли того, що ЦБД на 90% заповнена відомостями про страхування у 2010 році. В подальшому

планується розширення можливостей використання Централізованої бази даних відповідно до потреб ринку.

Запуск в експлуатацію ЦБД МТСБУ значно полегшив контроль за обігом бланків полісів. Адже недосконалість роботи страховиків з контролю за бланками полісів призвела до зникнення у невідомому напрямку 160 тисяч бланків, що дуже небезпечно, адже Моторне бюро несе кінцеву відповідальність і за сумнівними договорами. Не можна допускати, щоб недбалість одних членів Моторного бюро була по кишені інших, добросовісних страховиків. Тому й прийняте рішення про зміну форми бланку і нанесення на нього додаткових ступенів захисту у вигляді голограми. Нова форма бланку і стікера затверджені в належному порядку Держфінпослуг і з 2011 року вступають в обіг.

Сподіваюсь, що всі запроваджені новачки будуть корисні для ринку обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласників і працюватимуть на його зміцнення і розвиток.

? – Які кроки планується зробити для розвитку автоцивілки найближчим часом?

– Виходячи з того, що автоцивілка – наймасовіший вид страхування в Україні, то й організація ефективної взаємодії страховиків, страхувальників і потерпілих є одним з найважливіших завдань як Моторного бюро, так і відповідних державних інституцій.

Одним із засобів полегшити учасникам дорожньої аварії процес оформлення ДТП та подальше спілкування зі страховиком стане запровадження європорту. Верховна Рада України прийняла у першому читанні Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дорожньо-транспортних пригод та виплат страхового відшкодування", ініційований народними депутатами України Прокопчуком Ю.В., Швецем В.Д., Шемчуком В.В., Савченком І.В. та Піскуном С.М. Зараз цей законопроект доопрацьовується у відповідному комітеті Верховної Ради і, сподіваюсь, найближчим часом буде винесений на остаточне затвердження депутатами. Міжнародний досвід запровадження європорту свідчить, що у страхових компаній внаслідок переходу на спрощену систему оформлення ДТП з незначними збитками без участі інспекторів дорожнього руху більшає звернень потерпілих за незначними виплатами та активізується діяльність шахраїв. Але тим не менше – це приклад сучасного лояльного підходу з боку страховиків до автовласників – як своїх нинішніх клієнтів, так і потенційних.

Ще один загальнознаний засіб продемонструвати повагу до своїх клієнтів – запровадження прямого врегулювання страховиками, які займаються цим видом страхування. Зараз Комітет з врегулювання МТСБУ вже розробив Концепцію запровадження прямого врегулювання в рамках Моторного бюро. Сподіваюсь, що в наступному році ринок зможе перейти на спрощену систему взаєморозрахунків і надавати своїм клієнтам додаткову послугу – можливість звертатись у будь-якій ситуації до свого рідного страховика, не примушуючи його спілкуватись зі страховиком винуватця ДТП.

Запровадження європорту і прямого врегулювання потребують внесення відповідних змін до законодавства. І це не єдині підстави переглянути профільний закон. Спливає час, і досвід, який набувають страховики і Моторне бюро, займаючись провадженням обов'язкового страхування відповідальності автовласників, диктує необхідність зміни законодавчого поля в цій сфері. Нова редакція Закону про обов'язкове страхування відповідальності автовласників найближчим часом буде розглядатись Правовим комітетом МТСБУ і, вірогідно, стане основною темою обговорень страховиками у наступному році.

? *Як співпрацює Дирекція МТСБУ зі страховиками – членами бюро?*

– Останнім часом дуже активно працюють дорадчі органи, утворені при Моторному бюро, – комітети і робочі групи. Комітети системно займаються розробкою нормативних документів бюро, які потім затверджуються Президією і Загальними зборами. Наприклад, на найближчих загальних зборах будуть розглядатись Порядок моніторингу та оцінки фінансового стану страховиків – членів бюро, який розроблявся Комітетом з оцінки ризиків, та концепція

прямого врегулювання, створена Комітетом врегулювання страхових випадків. Порядок дистрибуції бланків розроблявся робочою групою з опрацювання питання квотування бланків, яка утворена Загальними зборами членів МТСБУ. Крім цих документів, дорадчі органи Моторного бюро опрацьовують питання аналізу тарифів за договорами "Зелена картка", укладення договорів перестраховування, готують документацію до ЦБД МТСБУ тощо.

? *Як Моторне бюро співпрацює з державними установами?*

– Найактивніше Моторне бюро співпрацює з Державним департаментом автомобільної інспекції. Підсумком такої співпраці стало значне посилення контролю за наявністю полісів обов'язкового страхування цивільної відповідальності з боку ДАІ. Якщо у минулому році за 11 місяців було складено 2 263 протоколи за відсутність у водіїв полісів, то станом на листопад цього року ДАІ виявило вже 60 648 незастрахованих водіїв.

Централізована база даних дозволяє страховику оперативно з'ясувати наявність страхового покриття у учасників ДТП, відомості про страхувальника, інформацію про обставини ДТП, процес виплат відшкодування тощо. Користування базою даних дає можливість запобігати випадкам шахрайства.

Ще один напрямок співпраці – участь МТСБУ у створенні автоматизованої системи обліку ДТП, інших інформаційних ресурсів ДАІ та розробка технічного підґрунтя для поєднання баз даних ДАІ з Централізованою базою даних МТСБУ. В майбутньому така об'єднана база даних стане основним інформаційним ресурсом для страховиків – членів МТСБУ.

Впродовж року Моторне бюро активно співпрацює з Держфінпослуг. З огляду на те, що багатьом страховикам найближчим часом необхідно буде пройти переліцензування, за ініціативою МТСБУ при Держфінпослуг створена спеціалізована робоча група, основним завданням якої є супровід переліцензування страховиків – членів МТСБУ і недопущення виникнення будь-яких непорозумінь між членами Моторного бюро і регулятором. Вже відбулось кілька засідань цієї робочої групи, підсумком яких є налагодження діалогу між страховиками і відповідними підрозділами комісії.

2010 рік став надзвичайно плідним у роботі Моторного бюро як об'єднання страховиків. Про це свідчать статистичні дані, які демонструють позитивну динаміку розвитку, але найвагомішим показником досягнень ринку є показник виплат. У цьому місяці виплати досягли 2 мільярдів гривень, починаючи з 2005 року! Це своєрідний знак якості, ознака соціальної спрямованості цього виду страхування та безумовної корисності його для українців. ■